

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/38/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012200360
Dátum vydania rozhodnutia:	01.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012200360.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Petry Príbeľskej PhD. a JUDr. Milana Moravu v právnej veci žalobcu: K.P.KOV, s.r.o., so sídlom Popradská 68, Košice, IČO: 36 190 128, zast. advokátom: JUDr. Miroslav Vereb, so sídlom Šoltésovej 5, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Nám. Slobody 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 07743/2012/SCDPKIP/06274 zo dňa 26.01.2012, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/26/2012-23 zo dňa 31.01.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/26/2012-23 zo dňa 31. januára 2014 m e n í tak, že z r u š u j e rozhodnutie žalovaného č. 07743/2012/SCDPKIP/06274 zo dňa 26. januára 2012 a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 268,53 € na účet právneho zástupcu JUDr. Miroslav Vereb, advokát, Košice, do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Košice č. 2009/00838-04 zo dňa 10.07.2009 podľa § 250j ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. o občianskom súdnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovaného nahradiť trovy konania žalobcovi v sume 66 € za zaplatenie súdneho poplatku a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 132,64 € k rukám právneho zástupcu žalobcu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho názoru - nedodržanie právnych záverov vyplývajúcich z rozsudku Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej aj Najvyšší súd SR, najvyšší súd) sp. zn. 8 Sžo/254/2010 zo dňa 8.12.2011. Zistený skutok medzi účastníkmi konania nebol sporný. Skutok - prekročenie prípustných nápravových zaťažení a prípustnej hmotnosti vozidla žalobcu EČ: V. a prípojného vozidla EČ: XXX P. sa stal v rozhodujúcom období roku 2008, t.j. v čase, kedy zákon č. 583/2003 Z.z., ktorý zmenil a doplnil zákon č. 145/1995 Z.z. s účinnosťou od 02.02.2004 umožnil dopravcom zaplatiť, v prípade vykonania nadmernej a nadrozmernej prepravy, dvojnásobok základného správneho poplatku na mieste merania. Tento stav platil až do účinnosti zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, t.j. do 01.02.2009. Skutočnosť, že Národná diaľničná spoločnosť ako správca komunikácie nemohla vybrať správny poplatok ešte nebránilo tomu, aby do daného obdobia žalovaný zohľadnil pre páchatel'ov (aj žalobcu) priaznivejšiu sadzbu zvýšeného správneho poplatku, t.j. namiesto trojnásobku dvojnásobok podľa bodu 3 Splnomocnenia k položke 80 Sadzobníka správnych poplatkov. Postup žalovaného nebol v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo/254/2010 zo dňa 08.12.2011 hoci jeho právnym názorom bol správny orgán viazaný podľa § 250ja ods. 4 O.s.p.

Výrok o trovách konania krajský súd odôvodnil úspechom žalobcu v konaní podľa vyčíslenia náhrady trov právnym zástupcom žalobcu.

II.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.). Žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

Ako odvolací dôvod uviedol § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. - nesprávne právne posúdenie veci a § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. - súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolateľ nesúhlasí s konštatovaním krajského súdu, že nepostupoval v intenciách rozsudku Najvyššieho súdu SR, pretože v novom rozhodnutí zmenil výrok tak, že zvýšený správny poplatok sa vyberá podľa bodu 3 položky 80 (poplatok vyberaný dodatočne rozhodnutím cestného správneho orgánu sa zvýši na trojnásobok, ak dopravca nezaplatil poplatok na mieste merania vozidla. V rozsudku Najvyššieho súdu SR je citovaný článok 50 ods. 6 Ústavy SR, že „trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.“ Na základe odkazu na toto ustanovenie je absolútne nepochopiteľné konštatovanie v rozsudku súdu, že žalovaný mal zohľadniť pre žalobcu priaznivejšiu sadzbu, namiesto trojnásobku vybrať dvojnásobok. V neskoršom právnom predpise však už nebola daná možnosť vyberania dvojnásobku, ale bol uzákonený len trojnásobok zvýšeného správneho poriadku. Nestotožňuje sa ani s tvrdením súdu, že v prípade zvýšeného správneho poplatku ide o konanie o sankciách za správne delikty. Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) nevymedzuje v § 22a takúto skutkovú podstatu, dokonca ju vylučuje v § 22a písm. a) bod 1. Za povolenie na zvláštne užívanie podľa § 8 ods. 1 cestného zákona sa platí správny poplatok podľa zákona č. 145/1995 Z.z. Zvýšený správny poplatok sa vyberá vtedy, ak dopravca nepožiadala o povolenie na zvláštne užívanie pozemných komunikácií a nezaplatil príslušný správny poplatok pred uskutočnením prepravy a preťaženy užíval pozemné komunikácie.

Krajský súd sa vôbec nezaoberal námietskou uvedenou vo vyjadrení k žalobe, na základe ktorej je polemika o možnosti a nemožnosti vyberania dvojnásobku správneho poplatku jednoznačne zbytočná, pretože pri nameraných hodnotách (úradné meranie č. KE 000029) nebolo možné podľa platnej legislatívy, ktorou sa správca pozemnej komunikácie v čase úradného merania riadil, vybrať správny poplatok na mieste. V tomto prípade bola celková prípustná hmotnosť prekročená o 11,18 ton, t.j. boli prekročené uvedené miery, takže správca komunikácie nemohol pristúpiť k vybratiu zvýšeného poplatku na mieste a preto nahlásil podľa poslednej vety citovaného ustanovenia nadmernú prepravu cestnému správnomu orgánu, ktorý podľa bodu 3 Splnomocnenia k položke 80 Sadzobníka vybral poplatok zvýšený o trojnásobok.

III.

Žalobca využil svoje právo k odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadriť. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalovaného nahradiť mu trovy konania.

Uviedol, že nemožno súhlasiť s argumentáciou žalovaného uvedenou v odvolaní. Na podklade rozsudku Najvyššieho súdu SR žalovaný len opravil vo výroku rozhodnutia označenie ustanovenia, podľa ktorého mal vyberať zvýšený správny poplatok a to podľa bodu 3 položky 80. V priebehu prvostupňového konania namietal žalobca práve tú skutočnosť, že mu nebolo umožnené zaplatiť správny poplatok na mieste. Od začiatku žalobca namietal práve to, že ak správca komunikácie neumožní zaplatiť správny poplatok na mieste merania, tak potom zvýšenie správneho poplatku neprichádza do úvahy - podľa vtedy platnej právnej úpravy. Žalobca má za to, že právne posúdenie vyberania správneho poplatku žalovaným vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Aplikáciu novej právnej úpravy platnej a účinnej od roku 2009 v napadnutom rozhodnutí žalovaný síce vylúčil v zmysle právneho názoru Najvyššieho súdu SR a hoci správne posúdil právnu úpravu účinnú do roku 2009 ohľadom vyberania správneho poplatku, tak rozhodol o vybratí zvýšeného správneho poplatku s tým odôvodnením, že daný bod Splnomocnenia nebol v praxi využívaný. Ak označená položka sadzobníka v rozhodnom období obsahovala bod 3 Splnomocnenia, tak správne orgány nemôžu argumentovať tým, že sa tento bod nevyužíval v praxi od roku 2004 a rozhodnú v rozpore s týmto Splnomocnením pri danej položke Sadzobníka. Z pohľadu žalobcu je irelevantné, ako a prečo správca komunikácie nie je technicky spôsobilý vyberať zvýšený správny poplatok na mieste merania, preto táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu dopravcov.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je v zásadných otázkach dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Zákonom č. 8/2009 Z.z. bol s účinnosťou od 1. februára 2009 zmenený a doplnený zákon č. 135/1961 Zb. cestný zákon, ako aj zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch, pričom prechodné ustanovenia postupu v začatých, avšak neskončených konaniach neupravujú.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb., na užívanie diaľnic, ciest a miestnych komunikácií iným než zvyčajným spôsobom alebo na iné účely, než na ktoré sú určené (ďalej len "zvláštne užívanie"), je potrebné povolenie cestného správneho orgánu s výnimkou prípadov uvedených v odsekoch 6, 7 a 8 vydané so súhlasom dopravného inšpektorátu. Cestný správny orgán môže v povolení určiť podmienky na zvláštne užívanie a pre ich nesplnenie môže udelené povolenie zrušiť. Zvláštne užívanie sa povoľuje na dobu určitú, ak u užívateľa trvajú dôvody, pre ktoré bolo povolenie udelené. Pri zmene užívateľa, podmienok užívania a podobne je potrebné požiadať o nové povolenie, prípadne o zmenu povolenia. Povolenie nie je potrebné pre vozidlá ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a na presun poľnohospodárskych strojov a zariadení pri poľnohospodárskych prácach v rámci obhospodarovaného územia. Povolenie cestného správneho orgánu na účely konania automobilových pretekov je možné vydať len po predložení kladného stanoviska od organizácie, ktorá je členom medzinárodnej federácie automobilového športu (FIA Paríž).

Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb., cestný správny orgán za nadmernú a nadrozmernú prepravu vykonanú bez povolenia dodatočne vyberie rozhodnutím zvýšený správny poplatok podľa osobitného predpisu.

Podľa bodu 2 položky 80 sadzobníka k zákonu č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení účinnom do 01.02.2009 (t.j. v čase vzniku udalosti), poplatok vyberaný správcom komunikácie za nadrozmernú a nadmernú prepravu na mieste merania vozidla sa zvýši na dvojnásobok, ak sa už táto preprava čiastočne alebo celkom vykonala bez predchádzajúceho povolenia cestného správneho orgánu.

Podľa bodu 3 položky 80 sadzobníka k zákonu č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení účinnom do 01.02.2009 (t.j. v čase vzniku udalosti), poplatok vyberaný dodatočne rozhodnutím cestného správneho orgánu sa zvýši na trojnásobok, ak dopravca nezaplatil poplatok na mieste merania vozidla.

Najvyšší súd z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil nasledovné: V predmetnej veci najvyšší súd už rozhodoval a to v rozsudku sp. zn. 8 Sžo/254/2010 zo dňa 08.12.2011, z obsahu ktorého vyplýva, že najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu a zrušil rozhodnutie žalovaného č. 08285/2009/SCDPK-38228 zo dňa 25.09.2009 z dôvodov § 250j ods. 2 písm. c) a d) O.s.p., keď vytkol žalovanému v zásade dve pochybenia. Prvým pochybením bola skutočnosť, ktorú žalovaný uvádza aj v napadnutom rozhodnutí a tou je nevyhnutnosť odôvodnenia, či existujú záväzné právne akty Európskej únie, upravujúce danú oblasť, ktoré by boli priamo záväzné pre Slovenskú republiku ako členský štát Európskej únie (nariadenia), resp. právne akty Európskej únie, ktoré by boli pre Slovenskú republiku záväzné pri splnení ďalších podmienok (smernice). Druhým pochybením (a tým sa žalovaný vôbec nezaoberal v napadnutom rozhodnutí) bola nesprávna aplikácia novelizovanej právnej úpravy, teda zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 8/2009 Z.z.) účinného od 01. februára 2009, vo vzťahu k skôr začatým konaniam. Ako konštatoval už Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom rozsudku zákonom č. 8/2009 Z.z. bol s účinnosťou od 1. februára zmenený a doplnený zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, ako aj zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch, pričom prechodné ustanovenia postup začatých, avšak ešte neukončených konaní neupravovali. Pravidlá postupu sú vtedy jednoznačne dané a to tak, že právne vzťahy, ktoré vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu, sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší právny predpis neustanovuje inak.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací musí zhodne s krajským súdom konštatovať, že žalovaný sa vôbec nevysporiadal s tým, že poplatková povinnosť žalobcu vznikla ešte pred účinnosťou zákona č. 8/2009 Z.z., a to dňa 25.08.2008, t.j. v čase, kedy zákon č. 583/2003 Z.z., ktorým sa mení zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch umožňoval dopravcom zaplatiť, v prípade nadmernej a nadrozsmernej prepravy dvojnásobok základného správneho poplatku na mieste merania. Argument, že správca komunikácie nemohol vybrať správny poplatok na mieste, nemôže byť daný na újmu dopravcovi, v tomto prípade žalobcovi (ktorý ho žiadal zaplatiť na mieste), pretože žalobca nemôže niesť zodpovednosť za odopretie práva, v tomto prípade za neumožnenie zaplattenia správneho poplatku na mieste.

Ako už bolo uvedené vyššie, novela č. 8/2009 Z.z., účinná od 1.2.2009, ktorou bol zmenený zákon č. 135/1961 Zb., ako aj zákon č. 145/1995 Z.z. neobsahuje prechodné ustanovenia o postupe v začatých, ešte neskončených konaniach.

Teória nadobudnutých práv spočíva v teoretickom zdôvodnení neprípustnosti toho, aby práva niekým nadobudnuté podľa zákona, mu boli dodatočne a so spätnou účinnosťou neskorším zákonom odňaté, aby so spätnou účinnosťou bol dodatočne zmenený právny stav, resp. o tento právny stav sa opierajúci právny dôvod, o ktorý sa opieralo nadobudnutie práva. Pojem „nadobudnuté právo“ sa pritom vykladá extenzívne a zahŕňa akýkoľvek právny stav, ktorý je niekomu na prospech. To znamená, že porušením

zásady nezmeniteľnosti, t.j. ochrany nadobudnutých práv by bola každá retroaktívna zmena právneho vzťahu, ktorá by so spätnou účinnosťou zhoršila právne postavenie subjektu práva.

Zmätočné je aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného na str. 4, tretí odsek, kde žalovaný konštatuje, že zákonom č. 583/2003 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2004 bola dopravcom daná možnosť zaplatiť, v prípade vykonania nadmernej a nadrozmernej prepravy dvojnásobok základného správneho poplatku na mieste merania. Tento stav existoval de iure do 01.02.2009, t.j. do účinnosti zákona č. 8/2009 Z.z., ale de facto tento bod Splnomocnenia nebol využívaný ani pri meraní správcom komunikácie - Slovenskou správou ciest, keďže dopravcovia neboli schopní a ochotní zaplatiť poplatok na mieste.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že žalobca ako dopravca nemôže niesť zodpovednosť za to, že mu nebolo umožnené zaplatiť správny poplatok na mieste. V tomto prípade mal žalovaný, v súlade s článkom 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyložiť právny predpis tak, že použije pre žalobcu zákon účinný v čase vzniku poplatkovej povinnosti.

Podľa článku 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho štátu vyjadril v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 Ústavy SR, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jeho úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané.“ (I. ÚS 17/1999, nález zo dňa 22.9.1999, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365, zhodne I. ÚS 44/1999, nález zo dňa 13.10.1999, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382).

Na podklade uvedených zistení dospel senát odvolacieho súdu k záveru, že v tomto prípade je možné od žalobcu požadovať zaplatenie správneho poplatku len vo výške dvojnásobku, keďže príslušné orgány potvrdili, že napriek účinnej zákonnej úprave obsiahnutej v bode 2 položky 80 zákona č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v rozhodujúcom období, neumožnili správny poplatok vybraný dodatočne, zaplatiť žalobcovi na mieste vo výške dvojnásobku základnej sadzby. Uvedené nemožno podľa názoru najvyššieho súdu pričítať na ťarchu žalobcovi a požadovať tak od neho zaplatenie správneho poplatku až vo výške trojnásobku základnej sadzby správneho poplatku v správnom konaní, keďže v tomto prípade si svoju zákonnú povinnosť nesplnili samotné správne orgány, keď neumožnili zaplatenie správneho poplatku dodatočne na mieste.

S poukazom na uvedené skutočnosti dospel najvyšší súd k záveru, že v tomto prípade rozsudok krajského súdu zmení tak, že zruší len rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods.2 písm. a/ O.s.p. z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Vyššie vyslovený právny názor súdu a vytýkané pochybenia je možné aplikovať a odstrániť už v rozhodnutí žalovaného preto odvolací súd, na rozdiel od súdu krajského prvostupňové rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach zo dňa 10.07.2009 nezrušil.

Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 veta prvá a § 149 ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 246c veta prvá O.s.p.

Žalobcovi, ktorý bol úspešný v konaní priznal náhradu trov konania v zmysle § 11 ods. 1 a nasl. vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, v rozsahu vyčíslenia trov právnym zástupcom žalobcu v sume 268,53 €, ktorá pozostáva z odmeny za tri úkony právnej služby, prevzatie a príprava veci /r. 2012/ 58,69 €, žaloba /r. 2012/ 58,69 €, vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 02.05.2014 vo výške 61,85 € a 23,30 € za

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky (7,63+7,63+8,04), celkom požadované trovy právneho zastúpenia boli vo výške 202,53€ a tieto boli žalobcovi i súdom priznané, a ďalej bola priznaná žalobcovi i náhrada 66 € za zaplatený súdny poplatok za žalobu. DPH advokátovi najvyšší súd nepriznal, pretože nepreukázal, že by bol jej platiteľom.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.